

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

13. An Sacerdos poculiaris, vel Superior Regularium, non obstantibus
Decretis felic. mem. Urbani VIII. possit in aliquo casu reducere Missas ad
numerus minorem; vt si v. g. deficerent notabiliter ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

niam, vt celebrari pro ipso curet tot Missas: tunc si temporis decursu adauctum sit Missarum stipendium, tene-ri heredem maiorem pecuniam summam erogare, ne Missarum numerus minuat, eo quod hac ipsa videtur intentio testatoris; sed Auerfa *vbi supra*, putat in tali casu ponderanda esse verba testamenti. Si enim testator dicat: iubeo, vt meus haeres curet tot Missas pro me celebrari, tenebitur haeres augere sti-pendium. Si autem dicat: iubeo vt meus haeres tan-tam pecuniam erogat in Missas pro me celebrandas, videbitur potius intentionem suam coarctare ad il-lam pecuniam summam.

R E S O L. XIII.

An Sacerdos peculiaris, vel Superior Regularium, non obstantibus Decretis felic. mem. Urbani VIII. possit in aliquo casu reducere Missas ad numerum minorem, vt si v.g. deficerent notabiliter redditus reli-cti pro Missis dicendis?

Et an si totum Capitale Capellaniae perisset sine culpa Sacerdotis, vel Conuentus, cui Missarum onus in-cumbit, possit prorsus a celebratione cessare?

Et notatur, quod per hoc decretum Urbani VIII. non censetur privilegium reuocatum moderandi Missas, & Anniversaria a Testatoribus ante Tridentinum relicta, quorum maximus est numerus, sed solum earum Missarum reductionem, quae post Concilium ac-ceptata fuerunt.

Et cursum docetur, quod Episcopis licet moderare Mis-sas alicui Ecclesiae, siue ante, siue post Tridentinum relictas, nondum tamen, siue ob tenuitatem eleemo-synae, siue ob aliam causam ab eadem Ecclesia acce-patas. Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 65.

argumentum, & loquuntur iura, siue decreta tam Tri-dentini, quam Urbani VIII. & sic solus Pontifex, & qui habent ab illo facultatem, reducere possunt. Se-cundò modo, quatenus numerus Missarum minuitur ex aequitate, seu iustitia, quae non patitur, vt Sacerdos faciat gratis, aut minori pretio quod faciendum sus-cepit (sub stipendio iusto; & in hoc non requiritur potestas Pontificis; aut Principis, sed quisque potest in suo contractu iustitiae medium à contrahentibus in-tentum seruare; nec hoc est commutare testatoris voluntatem, sed operari iuxta mentem ipsius, qui noluit, aut gratis, aut stipe minori cogere Sacerdo-tem ad celebrandum, cum ab initio congruam sti-pem designauerit, alioquin eius voluntas esset iniu-ita, quae seruari non debet, iuxta Gloss. in cap. tua no-bis verbum voluntatem de test. Hucusque P. Lugo.

3. Sed ego, vt verum fatear, habeo magnam dif-ficultatem quoad hanc opinionem post decreta Ur-bani VIII. satis clara, quae assert, & sequitur doctus, & accuratus Auctor P. Tamburinus, *Opusc. de Sacra. Missa, lib. 3. cap. 1. §. 2. n. 1.* vbi sic ait: Casus est hu-iusmodi. In Ecclesia, v.g. S. Petri adest obligatio sin-gulis diebus celebrandi vnam, vel plures Missas, sed deficientibus propter varios casus redditibus ad hunc finem assignatis, factò computo, tunc non sufficit pec-unia, nisi ad duas Missas in hebdomada. Queritur, An Episcopi, & Generales Religionum respectiue pro suis, hodie (nam olim poterant ex Tridentino) possint statuere, vt omissis ceteris, duae praedictae Missae dumtaxat celebrentur: Sacra Congregatio res-pondet, *sup. n. 7.* Non posse, sed esse ad Pontificem recurrendum. Et quia quaesitum fuit, an quando ita tenue est, vel euasit legatum, seu redditus, vt non in-tententur Sacerdos, qui velit tantum onus cum tam parua elemosyna subire: & si recurratur ad Pontifi-cem, totum, vel magna pars redditus; in necessariis expensis, consumenda sit, an, inquam, tunc possit Epi-scopus? Respondit eadem Congregatio, adhuc esse recurrendum ad Pontificem, & tunc solum posse Epi-scopum, quando in ipsa beneficii erectione fuit fortè expressè concessum, vt id Episcopus posset. Ita Tam-burinus. Vide etiam ipsum §. 3. n. 96. 91. 95. qui sem-per in casibus reducendi Missas ad minorem nume-rum exposcit auctoritatem Pontificis. Quod etiam notauit Gauantus in *mon. Episc. verb. Missa, n. 55. & 56.* Idem docet Marchinus *de Sacram. Ordinis tr. 3. part. 2. cap. 19. n. 2. 6. iuncto m. 30. & Pellizzarius tom. 2. tract. 6. cap. 3. n. 47.*

4. Et quidem cum dicta Decreta absolute lo-quantur, absolute intelligenda veniunt, & cum non distinguant, nec nos distinguere debemus, prout faci-unt Doctores citati; Sacra enim Congregatio iu-dicium circa reductionem Missarum videtur simpli-citer priuatiue quoad alios voluisse sibi referuare; et-go, &c. Et ita nostram sententiam magis clarè, & genericè docet Pater Lezana in *Summa tom. 4. verb. Missa, n. 37.* vbi sic ait: Si verò praedicti fructus vsu temporis etiam sine culpa Conuentus valde dimi-nutus fuerit, & expensae quoad victum, & vestitum ma-iiores, non propterea licet Religiosis propria autho-ritatem numerum Missarum diminuere, sed recurren-dum est ad Sacram Congregationem, vel ad Gene-rales Religionum pro illarum reductione respectiue, & iuxta ipsarum qualitatem, & dicta supra num. 30. & 31. Tum quia propter hanc causam in impositio-ne huiusmodi perpetuarum Missarum assignatur ma-ius stipendium, quam pro Missis quotidianis. Tum quia Concilium Tridentinum *sess. 25. cap. 4.* pro hu-iusmodi casu concessit Episcopis, & Generalibus di-ctam facultatem reducendi Missas ad minorem nu-merum. Tum denique ex declaratione Sacrae Con-greg.

§. 1. Hinc casum pertractat nouissimè P. Lugo *de Sacram. lib. 5. cap. 12. §. 9. n. 97.* vbi pro-negatiua sententia adducit Azor. *tom. 2. l. 6. c. 24. §. 6. & tom. 3. lib. 12. cap. 6. §. 4.* quia reductio Missarum non pertinet ad auctoritatem priuatam, sed ad Pa-pam, vel principem, cuius est ex iusta causa posse commutare voluntatem testatoris, aut fundatoris; cum talis vique commutatio claudatur in reductio-ne Missarum.

2. Sed affirmatiuam sententiam tenet Bordon. in *consil. Regul. tom. 1. ref. 2. §. 9. 26. & Auerfa de Sacram. Euchar. q. 11. sect. 18. §. quod si.* Et hanc sententiam tanquam probabilem amplectitur P. Lugo *vbi supra.* Probatur primò, quia talis esse videtur mens funda-toris, seu testatoris, vt scilicet celebranti detur con-gruum stipendium, ne grauetur Sacerdos ad cele-brandum sine debita compensatione. Quare si totum capitale Capellaniae perisset sine culpa Sacerdotis, vel Conuentus, cui Missarum onus incumbit, posse prorsus a celebratione cessare, dicunt Auerfa *supra*, & Bordonus *q. 21.* cum aliis, quia pariter talis praesumit-ur intentio fundatoris; & cum beneficium detur propter Officium, destructo beneficio cessare debet Officium, id est onus, seu debitum eidem annexum. Probatur secundò, nam in humano contractu loca-tionis non tenetur conductor soluere pensionem in-tegram, quando propter grandinem vel alluuiouem, vel simili causa depereunt agri fructus. Ergo simili-ter Sacerdos non tenetur dicere Missas omnes impo-sitas, quando notabiliter decreuerunt redditus. Ad fun-damentum oppositum respondetur, reductione Mis-sarum considerari posse dupliciter; primò modo, quatenus numerus Missarum minuitur auctoritate, seu per dispensationem, in quo sensu procedit illud

gregationis in Responsione ad primum dubium circa prædicta decreta de celebratione Missarum. Ita Lezana: Vnde difficulter admitto multa, quæ circa præsentem difficultatem adducit noster P. Vidal post hæc scripta vilus in *Arca Theol. Mor. tit. de Iust. Inquis. 2. per tot.* Nam plura argumenta, quæ adducit, probant, Missas quidem ex iustitia reducendas esse ad minorem numerum; sed non ex hoc sequitur, posse fieri sine Sacræ Congregationis licentia: Nam hoc iudicium ipsa potuit, & voluit sibi referuare ex dignis motiuis, & rationibus. Ergo stante eius prohibitione, non est metaphysicandum circa verba decreti; quod patet ex stylo Curie, & praxi Romana.

Sup. hoc supra cursum in fin. Ref. 2. & magis late in Ref. 7.

Sup. hoc in Ref. 2. not. præterita ad medium, à vers. deinde, & cum eod. Marchino hic citato, infra in Ref. 14. §. Deinde, paulo post initium à Vers. Ideo non obstanto.

5. Nota tamen, quod per hoc decretum non censetur privilegium reuocatum moderandi Missas, & anniuersaria à Testatoribus ante Tridentinū relicta, quorum maximus est numerus: nam decretum Urbani prohibet solam eam Missarum reductionem, quæ post Tridentinum acceptata fuerunt, vt optimè notatur in Florentina Synodo sub die 18. Maij 1627. §. de Missar. celebrat. & satis declarant illa verba: aut post Concilium imposito. Secundò non videtur per hoc decretum derogatum Episcopis, quin possint moderari Missas alicui Ecclesiæ relictas; nondum tamen ob tenuitatem elemosynæ ab eadem Ecclesia acceptatas: nam decretum hoc loquitur manifestè de oneribus Missarum impositis. Non est autem onus impositum, nisi post acceptationem: & intentio eiusdem sola est, vt numerus Missarum relictus, & acceptatus adimpleatur. Quare ante acceptationem, non abstulit Episcopis facultatem, quæ illis de iure communi competebar, alterandi, & moderandi eas Missas. Et ita ex Marchino, me etiam citato tenet P. Lugo *ubi supra num. 94. & 96.*

6. Sed ego hanc sententiam olim docui sub censura, & nunc prolixius puto, resolutionem præsentis dubij expectandam ab Oraculo Sacræ Congregationis; licet Pellizzatus *tom. 2. traçt. 6. cap. 3. n. 16.* & P. Tamburinus *loc. cit. n. 9.* putet, non esse improbabile, quod Episcopis liceat, moderari Missas alicui Ecclesiæ, siue ante, siue post Tridentinum relictas, nondum tamen siue ob tenuitatem elemosynæ, siue ob aliam causam ab eadem Ecclesia acceptatas.

RESOL. XIV.

An in aliquo casu Prælatus Regularis, & quilibet alius Sacerdos priuata auctoritate possit minuerè numerum Missarum, non obstante Decreto Urbani VIII. de Celebratione Missarum?

Et docetur, quod quando intelligentia verborum alicuius Decreti habet aliquam difficultatem, standum est consuetudini qua est optima legum interpret.

Idem est dicendum de legibus, & statutis. Ex p. 10. rr. 14. & Miscell. 4. Ref. 40. aliàs 38.

Sup. hoc lege doctrinam præteritarum Resolutionum.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Pater Vidal, in *Arca Theol. Mor. tit. de Iustitia Inquis. 2. per totam, ubi n. 5.* firmat, quod possit Superior Regularis minuerè numerum Missarum ad ratam elemosynæ debitæ iuxta taxam: si tamen non voluntariè neque sponte acceptauerit numerum illum Missarum cum paruo, & tenui stipendio minori taxato (vt supponitur non fuisse.) Nec obstat Decretum Congregationis, quod neque Episcopi possint onera Missarum moderare, reducendo illas ad minorem numerum; sed habeatur recursus ad Sedem Apostolicam, quando datur aliqua necessitas: ergo multò minus poterit hic & nunc quisquam alius minuerè numerum Missarum; ergo falsa opinio. Responde-

tur Primò: ibi Decretum loqui, vt clarè colligitur ex verbis ipsius, de moderazione illarum Missarum, quæ propter graua onera adimpleri non possunt, quod non verificatur in casu nostro: idè. Secundò dicitur potest, ibi Decretum loqui de moderazione illarum Missarum, quæ spontè cum tenui elemosynâ acceptatæ fuerunt, quod non militat in præsentem nostro casu: ergo. Tertio, quod alicui debetur ex iustitia, non potest auferri eo inuito; sed iustum stipendium debetur celebranti ex iustitia; ergo ipso inuito non potest auferri, quod ita non esset, si non posset trinuere numerum Missarum, neque in conscientia quis teneret habere recursum ad Sedem Apostolicam, quando clarè cognoscit ex iustitia sibi deberi iustum stipendium pro Missa celebranda iam acceptis: cum ex iustitia tantum tenetur celebrare illum numerum Missarum, cui correspondet iustum stipendium: ergo nihil facit contra nostram opinionem tale Sanctissimum Decretum, quod insuper loquitur de diminutione Missarum auctoritatiuè, & per dispensationem, non verò ex æquitate, & iustitia, vt currit in casu nostro, quæ non patitur, vt Sacerdos gratis sacrificet: idè in hoc non est necessaria Papæ facultas.

2. Nec obstat Secundò: Idem Decretum præcipit, vt absolute tot Missæ celebrentur, quæ ad rationem attributæ elemosynæ præscriptæ fuerunt, etiam si stipendia sint incongrua; & exigit, ergo, &c. Respondetur pro tunc ibi loqui S. Congregationem de Missis acceptis spontè, & liberè cum incongrua, & exigua elemosynâ; non verò de Missis acceptis inuoluntariè cum exigua elemosynâ: nam neque etiam S. Congregatio potest cogere aliquem, vt cedat iniuste iuri suo, quod habet supra iustum stipendium pro Missa celebranda, vt militat in præsentem nostro casu: vnde promissio celebrandi tot Missas, videtur regulanda ex congruitate iusti stipendij, quod dum variatur cursu temporis, variari etiam debet numerus Missarum, vt inter contrahentes seruetur æqualitas, & iustitia: ergo, &c.

3. Deinde addit idem P. Vidal, *num. 25.* quod quicquid affirmatur de Superiore Regularium, vt possit diminuerè numerum Missarum, quando cursu temporis, vel augetur stipendium, vel diminuitur pecunia, verificari etiam data paritate, & proportionè de quolibet Sacerdote, qui possit variare numerum Missarum mutatione stipendij ab initio assignati, vel diminutione pecuniæ sine suo consensu, & permissione, cum ab initio promissio, & obligatio fuerit celebrandi tot Missas, quot erunt elemosynæ correspondentes iuxta taxam elemosynæ consuetæ, & congruæ in illo tempore, in quo actualiter Missæ celebrentur: Idè non obstante Decreto S. Congregationis dicendum est, posse nunc Episcopos, & Superiores Religionum moderari Missas relictas alicui Ecclesiæ, nondum tamè ob incongruam & tenuem elemosynam acceptatas, quoniam Decretum illud loquitur aperte de oneribus Missarum impositis: at non censetur onus impositum, nisi post acceptationem, & intentio prædicti Decreti tantum fuit, vt adimpleatur ille numerus Missarum relictus, & spontè acceptatus: idè ante acceptationem non abstulit ab Episcopis, & ab aliis Superiorioribus facultatem illam: quæ de iure communi, vel speciali per Privilegia conueniebat alterandi, & moderandi eas Missas iuxta stipendium statutum, & consuetum: Ita sentit Marchinus, *de Sacram. Ordin. traçt. 3. part. 2. cap. 19. n. 32.* cum multis vitiis doctis consuetis, vt ipse testatur. Idè etiam modo possit Decretum S. Congregationis, de Missarum celebratione, posse Sacerdotem licitè priuata auctoritate ob tenuitatem stipendij tenuitatem numerum Missarum diminuerè.